

15. Кучай О. В. Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх учителів початкових класів засобами мультимедійних технологій у вищих навчальних закладах Польщі : монографія ; за ред. А.І. Кузьмінського. Черкаси : Вид. Чабаненко Ю. А., 2014. 361 с.

16. Formateur enlphabetisation. Profilprofessionnel. *Conseil superieur del, l'enseignement de Communaute francaise*. Paris, 2002. 9 p.

УДК 373.1

***ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ
НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ЗА ДОПОМОГОЮ КОМП'ЮТЕРНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ***

Парфьонова О. В.

Харківський національний університет радіоелектроніки

Туренко Р. Л.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Стаття присвячена проблемі організації самостійної роботи студентів немовних спеціальностей за допомогою комп'ютерних технологій. Висвітлено основні підходи до визначення сутності цього педагогічного феномену. Представлені переваги використання комп'ютерних технологій в організації самостійної роботи студентів (оптимізація пошуку інформації, вдосконалення мовних навичок, занурення у мовне середовище, створення умов для індивідуальної та групової самостійної роботи). Описано досвід застосування комп'ютерних технологій під час організації самостійної роботи студентів у Харківському національному університеті радіоелектроніки.

Ключові слова: самостійна робота, студенти, комп'ютерні технології

**ОРГАНИЗАЦИЯ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ ПО АНГЛИЙСКОМУ
ЯЗЫКУ СТУДЕНТОВ НЕЯЗЫКОВЫХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ ПРИ ПОМОЩИ
КОМПЬЮТЕРНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ**

Парфенова О. В.

Харьковский национальный университет радиоэлектроники

Туренко Р. Л.

Харьковский национальный университет имени В. Н. Каразина

Статья посвящена проблеме организации самостоятельной работы студентов неязыковых специальностей при помощи компьютерных технологий. Обозначены основные подходы к определению этого педагогического феномена. Представлены преимущества использования компьютерных технологий в организации самостоятельной работы студентов (оптимизация поиска информации, усовершенствование языковых навыков, погружение в языковую среду, создание условий для индивидуальной и групповой самостоятельной работы). Описан опыт использования компьютерных технологий для организации самостоятельной работы студентов в Харьковском национальном университете радиоэлектроники.

Ключевые слова: самостоятельная работа, студенты, компьютерные технологии.

**ORGANIZATION OF NON-LANGUAGE SPECIALTIES STUDENTS'
INDEPENDENT WORK DURING ENGLISH CLASSES BY MEANS OF
COMPUTER TECHNOLOGIES**

Parfenova O. V.

Kharkiv National University of Radio Electronics

Turenko R. L.

Kharkiv National University named after V. N. Karazin

The article is devoted to the problem of independent work organization during the English classes by means of computer technologies. The main approaches to the definition of this pedagogical phenomenon are indicated. It is considered as 1) an important component of

higher education, which is organized both in the classroom and as projects under the guidance, but without the direct involvement of the teacher; 2) active activity aimed at the acquisition of new knowledge, skills and competences in the field of general and professional activity. The advantages of computer technologies in the organization of students' independent work are presented (optimization of search of information, improvement of language skills, language immersion, creating conditions for individual and group independent work). On the basis of the analysis of pedagogical literature main types of students' independent work, which include preparation for classes, preparation of analytical reading, which is a necessary element of studying a foreign language, the memorization of lexical units and grammatical constructions, writing essays etc. are elucidated. The experience of using computer technologies for the of students' independent work organization at the Kharkov National University of Radio Electronics is described: the usage of blogs for the development of writing skills and video filming. It is found that the usage of computer technologies make the control of students' independent work easier and more effective.

Key words: independent work, students, computer technologies.

Постановка проблеми. Самостійна робота студентів є одним із найважливіших компонентів навчання у закладі вищої освіти, що пов'язано із швидкими змінами, що відбуваються у суспільстві. У сучасних умовах студенти не тільки мають володіти ґрунтовними знаннями, але й швидко опанувати нові знання та уміння, що є необхідним компонентом конкурентоспроможності на ринку праці. Зазначимо також, що для роботи у ІТ сфері необхідно також володіти англійською мовою на досить високому рівні, що пов'язано з проведенням переговорів із іноземними колегами та особливостями програмування.

Разом із тим, необхідно зазначити, що під час викладання іноземної мови студентам немовних спеціальностей в одній групі зібрано здобувачів освіти із різним рівнем володіння іноземною мовою, що значно ускладнює процес навчання.

Вирішення такої ситуації частково вбачається в ефективній організації самостійної роботи студентів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій засвідчив, що питанням організації самостійної роботи студентів приділяється велика увага: Б. Єсиповим, П. Підкасистим, В.Буряком вивчалися загальнотеоретичні питання цього педагогічного явища, А.Котовою, Н. Савченко, І.Удовенко, Н. Калашник, В. Лукашевичем та іншими висвітлено питання організації самостійної роботи з різних навчальних дисциплін. Місце інформаційних технологій в освітньому процесі студентів висвітлено І. Демченко, Л. Тюптею та І.Івановою. Разом із тим, особливості організації самостійної роботи студентів із англійської мови за допомогою використання комп'ютерних технологій недостатньо представлено у науковій літературі.

Отже, **метою** даної публікації є висвітлення досвіду організації самостійної роботи студентів немовних спеціальностей за допомогою комп'ютерних технологій.

Для цього вбачаємо за необхідне вирішити такі **завдання**:

- визначити сутність та види самостійної роботи студентів;
- проаналізувати можливості використання комп'ютерних технологій у процесі організації самостійної роботи;
- представити власний досвід організації самостійної роботи студентів за допомогою комп'ютерних технологій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз наукової літератури засвідчив, що існує декілька підходів до визначення сутності самостійної роботи як педагогічного феномену. Так, самостійна робота розглядається науковцями як:

- важливий компонент вищої освіти, який організовується та проводиться як в аудиторний, так і у позааудиторний час під керівництвом, але без безпосередньої участі педагога [7, с. 5];
- активна позааудиторна діяльність, метою якої є засвоєння нових знань, умінь та навичок у галузі загальнонаукової та професійної діяльності [1, с. 37];

- автономна діяльність студентів, що спрямовано на осмислення та запам'ятовування та застосування студентами навчального матеріалу на практиці, яка виконується під керівництвом викладача [4, с. 76].

У ході дослідження необхідно зазначити, що в умовах сьогодення все більше уваги привертають до себе використання комп'ютерних технологій в організації навчального процесу, адже це дозволяє застосовувати індивідуальний підхід до кожного студента в залежності від його рівня знань та умінь. Разом із тим, на наш погляд, під час вивчення іноземної мови зі студентами немовних спеціальностей комп'ютерні технології найкраще використовувати під час організації самостійної роботи, тому що з одного боку це дозволить викладачеві скоротити час на перевірку виконання завдань та значно мотивує студентів до виконання завдань.

До того ж, як вдало зазначено А. Котковець, доступ до комп'ютеру та мережі Інтернет робить процес самостійної роботи індивідуалізованим та дозволяє:

- оптимізувати пошук інформації завдяки багатьом відкритим бібліотекам та базам даних;
- ознайомитися із вимогами, що висуваються до оформлення робіт відповідно до міжнародних стандартів;
- вдосконалити мовні навички (вимову, знання граматики, розширення словникового запасу в залежності від потреб студента);
- обмінюватися інформацією дистанційно, що спрощує взаємодію між викладачем та студентом;
- зануритися у мовне середовище, беручи інформацію із англійських сайтів;
- створити умови для організації як індивідуальної, так і групової самостійної роботи тощо [2].

На основі аналізу педагогічної літератури можна також виділити основні види самостійної роботи студентів, до яких відноситься підготовка до аудиторних занять, підготовка аналітичного читання, що є необхідним елементом вивчення іноземної мови у закладах вищої освіти, опрацювання лексичних одиниць та граматичних

конструкцій із подальшим виконанням вправ на закріплення відповідного матеріалу, підготовка усних повідомлень відповідної тематики, написання творів та есе тощо [3].

Наведемо декілька прикладів впровадження комп'ютерних технологій в організацію самостійної роботи студентів. Так, після опрацювання в аудиторії теми "Internet", під час якого відбулося ознайомлення студентів із новими лексичними одиницями, читання та переклад тексту зі спеціальності, на домашню роботу виноситься написання короткого твору на одну із запропонованих тематик:

- Next Generation Internet;
- The Most Interesting Places You Have Explored on the Internet;
- Internet as the Way of Exploring the World.

Досвід роботи засвідчив, що коли ми просили студентів виконати це завдання у зошиті, це не викликало ентузіазму з боку студентів, вони відносилися до його виконання як до необхідного, але нудного елементу навчання. Ситуація змінилася, коли теж саме завдання ми попросили виконати, використовуючи блог, який було створено на платформі blogger.com. Ми переконалися у тому, що у студентів не тільки підвищилася мотивація та інтерес до цього завдання, але й покращилася якість його виконання. Перш за все ми пов'язуємо це із тим, що не тільки викладач, але й одногрупники читають текст, роблять до нього зауваження та коментарі. Причому, мова йдеться не про зауваження щодо наявності граматичних або лексичних помилок (по нашій домовленості - це прерогатива викладача), але про змістовне наповнення. Граматичні та лексичні помилки узагальнюються викладачем та аналізуються на наступному аудиторному занятті.

Зазначимо, що blogger.com дозволяє зберігати інформацію, створювати закриті та відкриті групи, завантажувати малюнки, графіки, фотографії та відео, реалізовувати групові проекти, що є дуже зручним, простим та ефективним для дидактичних цілей [6, с. 96].

Ще одним із різновидів самостійної роботи студентів за допомогою комп'ютерних технологій є зйомка та монтаж роликів на відповідну тематику.

Наприклад, після вивчення теми Інтернет, студентам пропонується зняти та змонтувати невеликий ролик (не більше 5 хвилин) на тему “My Life without Internet”. Для виконання цього завдання студенти поділяються на групи по 3-4 особи, причому досвід роботи засвідчив, що доцільно в одній групі поєднувати студентів із різним рівнем знань: тоді ті, хто володіє мовою краще, допомагає студентам із невисоким рівнем знань, що у свою чергу, дозволяє останнім подолати невпевненість у власних силах та дещо підвищити рівень володіння англійською мовою.

На виконання цього завдання відводиться максимум два тижні. За цей час студенти пишуть сценарій, після цього електронною поштою відправляють його викладачу, який перевіряє та виправляє граматичні та стилістичні помилки. Після цього знімається відеоролик. Досвід роботи засвідчив, що студенти із великим задоволенням приймають участь у виконанні таких творчих та неординарних завдань. Через два тижні після постановки завдання організовується перегляд роликів на аудиторному занятті. Після перегляду, студенти з інших груп коментують відеоролик одногрупників. По правилам гри коментар має бути максимально позитивним, а зауваження висловлюватися у м'якій та необразливій формі. Необхідно зазначити, що студенти завжди із нетерпінням чекають такі заняття, адже вони намагаються зробити відеоролики кумедними та позитивними.

Цікавим є досвід використання комп'ютерних програм для закріплення лексико-граматичного матеріалу. Такі програми дозволяють студентам закріпити нову лексику, виконати тести на знання граматики, здійснити контроль залишкових знань. Однією із програм, що користується популярністю серед студентів є *Ligvo.leo*, в якій користувач може обрати зручний для нього режим роботи та виставити опції, на яких він хоче сконцентрувати увагу.

Досвід засвідчив, що комп'ютери також доцільно використовувати для різних видів контролю як поточної, так і самостійної роботи студентів. Такий вид контролю дозволяє забезпечити зворотній зв'язок викладача зі студентами, не витрачаючи на це багато часу. На наш погляд, це є дійсно актуальним в умовах сьогодення, адже

дозволяє приділити більше уваги іншим аспектам вивчення мови(розвитку усного мовлення, вдосконалення знань із граматики, розвиток творчих здібностей студентів тощо) [5].

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Отже, можна зробити висновок, що комп'ютерні технології значно розширюють та урізноманітнюють види самостійної роботи студентів, підвищують мотивацію до вивчення іноземної мови, відповідають рівню знань кожного окремого студента, що робить самостійну роботу значно ефективнішою. Разом із тим, зауважимо, що комп'ютерні технології доцільно поєднувати із традиційними видами в організації самостійної роботи студентів.

Список використаних джерел:

1.Клочко В. П. Формы и методы стимулирования познавательной деятельности студентов в процессе самостоятельной работы / В. П. Клочко // Самостоятельная работа студентов как приоритетная форма учебного процесса : межвед. науч. сб. – Вып. 92. – Киев : Лыбидь, 1992. – С. 36 – 41.

2.Котковець А. Л. Роль комп'ютерних технологій в індивідуалізації самостійної роботи студентів // X Міжнародної наук.-пр. конф. «Сучасні підходи та інноваційні тенденції у викладанні іноземних мов», 24 березня 2015 р “*. Режим доступу: <http://interconf.fl.kpi.ua/node/1268>*

3.Котова А. В. Основні види самостійної роботи студентів немовних факультетів / А. В. Котова, Н. М. Савченко // // Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки. Наукові дослідження. Досвід. Пошуки. - 2015. - Вип. 27. - С. 51-58.

4.Котова А. В. Принципи організації самостійної роботи студентів та вимоги до її проведення / А. В. Котова, Р. Л. Туренко // ScienceRise. Педагогічна освіта. – 2015. – № 10(5). – С. 75–77.

5. Ломакіна Л. В. *Навчання іноземних мов з використанням сучасних інноваційних технологій* / Л. В. Ломакіна // Міжнародна наукова конференція “Актуальні проблеми філології та перекладознавства”, - ХНУ, 2007.- С. 5-11

6. Чемоданова М. Ф. Інноваційні технології в навчанні іноземної мови студентів фармацевтичного ВУЗу / М. Ф. Чемоданова, Л.В. Семенова. // С. 95- 99

7. Шишкіна Н. О. Організація самостійної роботи студентів у процесі вивчення юридичних дисциплін у вищому навчальному педагогічному закладі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 „Теорія і методика професійної освіти” / Н. О. Шишкіна. – Х., 2004. – 21 с.

УДК 378.015.31-021.483:37.043.2(045)

***ФОРМУВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ В МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ
В ІНКЛЮЗИВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ
ОСВІТИ***

Пономарьова Г. Ф.

***Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради***

Дослідження присвячене вивченню питання формування толерантності в майбутніх педагогів в інклюзивному середовищі закладу вищої педагогічної освіти в контексті вирішення комплексу завдань інклюзивної освіти.

Акцентовано увагу на розвитку гуманістичного потенціалу взаємовідносин між суб'єктами освітнього процесу як умови реалізації гуманістичної парадигми освіти, схарактеризовано інклюзивне освітнє середовище, що визначає гуманістичну спрямованість освітнього процесу.